

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Εξελικτική Ψυχολογία

Ενότητα 3: Κληρονομικότητα και Περιβάλλον

Ασημίνα Ράλλη

Φιλοσοφική Σχολή

Τμήμα Φιλοσοφίας, Παιδαγωγικής και Ψυχολογίας

Κληρονομικότητα και περιβάλλον

Ο ρόλος της Κληρονομικότητας
και του Περιβάλλοντος
στη δια βίου ανάπτυξη

Ο ρόλος της κληρονομικότητας και του περιβάλλοντος στη δια βίου ανάπτυξη

Σχέδιο μαθήματος

- Παράγοντες ανάπτυξης (ωρίμανση – περιβάλλον)
- Γονότυπος και Φαινότυπος
 - Τεχνικές μελέτης
- Η φύση της αλληλεπίδρασης μεταξύ κληρονομικότητας και περιβάλλοντος

Ο ρόλος της κληρονομικότητας και του περιβάλλοντος στη δια βίου ανάπτυξη (2)

Σχέδιο μαθήματος

- Επανατροφοδότηση στις επιδράσεις της ανθρώπινης συμπεριφοράς
- Το παράδειγμα της νοημοσύνης

Παράγοντες ανάπτυξης:
Ωρίμανση και Περιβάλλον

Παράγοντες ανάπτυξης: Ωρίμανση - Περιβάλλον

Ωρίμανση: παράγοντες σχετικοί με την προκαθορισμένη εκδίπλωση των γενετικών πληροφοριών.

- **Περιβαλλοντικές επιδράσεις:** (βιολογικές, κοινωνικές, κοινωνικο/οικονομικές)

Γονότυπος - Φαινότυπος

Γονότυπος και Φαινότυπος

Οι γενετιστές μελετούν τους οργανισμούς σε δύο επίπεδα για να ανακαλύψουν τις επιδράσεις των γονιδίων.

- **Γονότυπος:** Το σύνολο των γονιδίων που κληρονομεί ένα άτομο
- **Φαινότυπος:** Τα παρατηρήσιμα χαρακτηριστικά του ανθρώπου που απορρέουν από την αλληλεπίδραση γονότυπου και περιβάλλοντος.

Κεντρικά ερωτήματα

Κεντρικά ερωτήματα

Ερωτήματα

- «**Ποιος** από τους δύο παράγοντες, η κληρονομικότητα ή το περιβάλλον διαδραματίζει σπουδαιότερο ρόλο στην ανάπτυξη»;
- «**Σε ποιο βαθμό** η κληρονομικότητα και το περιβάλλον καθορίζουν και ρυθμίζουν την ανάπτυξη»;

Κεντρικά ερωτήματα (2)

Το ερώτημα
αφορά στο ΒΑΘΜΟ ΕΠΙΔΡΑΣΗΣ
των δύο παραγόντων
και στη ΦΥΣΗ ΤΗΣ ΑΛΛΗΛΕΠΙΔΡΑΣΗΣ

Η φύση της αλληλεπίδρασης
ανάμεσα στην ωρίμανση
και τη μάθηση

Η φύση της αλληλεπίδρασης ανάμεσα στην ωρίμανση και τη μάθηση

- Η ανάπτυξη είναι αποτέλεσμα της **δυναμικής αλληλεπίδρασης** μεταξύ των κληρονομικών και περιβαλλοντικών παραγόντων.
- Ωρίμανση Χ Περιβαλλοντικές επιδράσεις = Ανάπτυξη

Ερώτημα

Πως συνδυάζονται οι γενετικοί παράγοντες με τους παράγοντες της συμπεριφοράς για να δημιουργήσουν ατομικές διαφορές;;;

Τεχνικές μελέτης

Τεχνικές μελέτης

- (α) Προσπαθούν να διατηρήσουν το περιβάλλον σταθερό, ώστε οι αλλαγές του φαινοτύπου να αποδοθούν στα γονίδια.
- (β) Προσπαθούν να έχουν το γονότυπο σταθερό, ενώ μεταβάλλουν το περιβάλλον ώστε να μπορούν να αποδώσουν τις διαφορές του φαινοτύπου στο διαφορετικό περιβάλλον.

Τεχνικές μελέτης (2)

- **Μελέτες οικογενειών**
 - Συγκρίνουν μέλη μιας οικογένειας για να διαπιστωθεί πόσο μοιάζουν ως προς ένα ή περισσότερα χαρακτηριστικά.
- **Μελέτες διδύμων**
 - Σύγκριση μονοζυγωτικών (100% όμοια γονίδια) και διζυγωτικών (50% όμοια γονίδια) διδύμων.

Ερώτημα:

Διαφέρουν οι διζυγωτικοί δίδυμοι και τα άλλα αδέρφια με τους ετεροθαλείς αδελφούς και αδελφές;

Τεχνικές μελέτης (3)

Μελέτες υιοθεσιών

- Συγκρίνονται γενετικά συνδεόμενα άτομα τα οποία έχουν ανατραφεί σε διαφορετικό οικογενειακό περιβάλλον, για να διαπιστωθεί κατά πόσο είναι η κληρονομικότητα ή το περιβάλλον που επηρεάζει ένα συγκεκριμένο χαρακτηριστικό.

Επανατροφοδότηση
στις επιδράσεις της ανθρώπινης
συμπεριφοράς

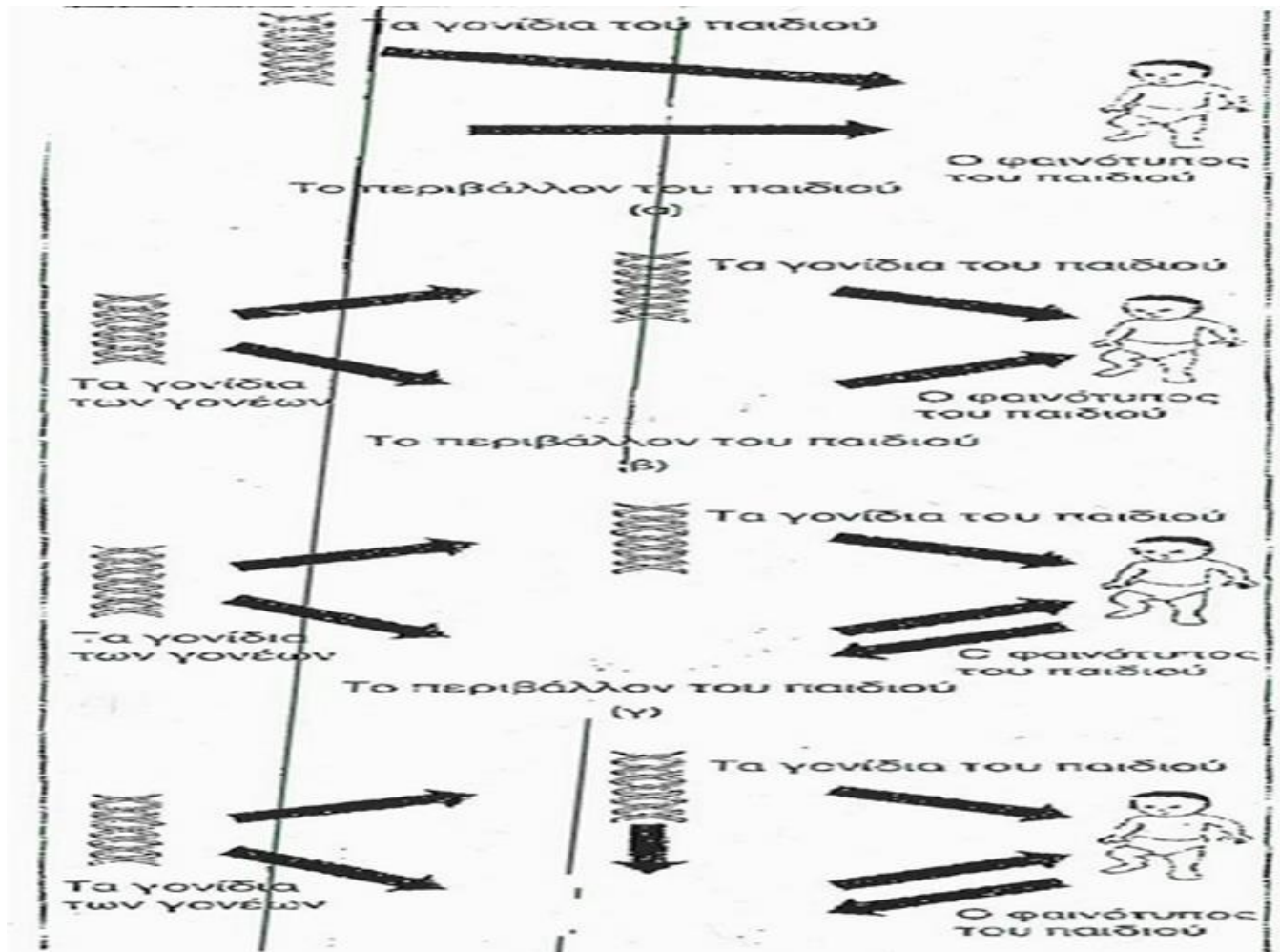
Επανατροφοδότηση στις επιδράσεις της ανθρώπινης συμπεριφοράς

Παρουσιάστε άλλα παραδείγματα της
δυναμικής αλληλεπίδρασης γονιδίων και
περιβάλλοντος

Επανατροφοδότηση στις επιδράσεις
γονιδίων - περιβάλλοντος
(Μοντέλο Scarr & McCartney, 1983)

Επιδράσεις γονιδίων - περιβάλλοντος

Επανατροφοδότηση στις επιδράσεις γονιδίων - περιβάλλοντος (Μοντέλο Scarr & McCartney, 1983)

Διαβάστε το παρακάτω εύρημα και προσπαθήστε να το εξηγήσετε με βάση τις διάφορες φάσεις του μοντέλου.

«Υπάρχουν στοιχεία ότι ορισμένοι άνθρωποι έχουν γενετική προδιάθεση προς την ερευνητικότητα»

Τέλος ενότητας

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών, Ασημίνα Ράλλη 2015. Ασημίνα Ράλλη. «Εξελικτική Ψυχολογία. Κληρονομικότητα και περιβάλλον». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://opencourses.uoa.gr/courses/PPP1>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων

"Η δομή και οργάνωση της παρουσίασης, καθώς και το υπόλοιπο περιεχόμενο, αποτελούν πνευματική ιδιοκτησία της συγγραφέως και του Πανεπιστημίου Αθηνών και διατίθενται με άδεια Creative Commons Αναφορά Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή Έκδοση 4.0 ή μεταγενέστερη.

Οι εικόνες/φωτογραφίες που περιέχονται στην παρουσίαση αποτελούν πνευματική ιδιοκτησία τρίτων. Απαγορεύεται η αναπαραγωγή, αναδημοσίευση και διάθεσή τους στο κοινό με οποιονδήποτε τρόπο χωρίς τη λήψη άδειας από τους δικαιούχους. "

